

Knivmordet på Ålstrup Mark

I. Fundet af den døde kvinde på Ålstrup mark

Den 6. Januar 1769, hellig tre kongers dag, fandt to små drenge fra Randlev, der kom gående tværs over Ålstrup mark, en ung kvinde som lå død på marken vest for Ålstrup by¹. Der lød hurtigt besked til fogeden over Hads-Ning herred, Friderich Holmer i Odder, som dagen efter sendte sin søn Nicolay Holmer til Ålstrup, for sammen med otte gårdmænd fra Ålstrup og Anders Woltmann, en repræsentant for etatsråd de Lasson på Åkær gods, at bese den døde kvinde. Hvad de fandt er beskrevet i et brev afsendt samme dag til amtmanden over Skanderborg-Åkær amt, Friderich Ludvig von Woyda i Skanderborg².

Anno 1769 d. 7. Janu. var ieg underskrefne paa rættens vegne i efter højædle og velb. H.E.³ Etats raad de Lasson til Aakier hans begiering, med tiltagne 8de mænd navnlig Peder Jespersen, Niels Andersen, Rasmus Hansen, Peder Mortensen, Jeppe Sørensen, Mads Hansen, Peder Nielsen og Søren Sørensen, alle i Aalstrup, for at syne og besigtige et dødt qvinde mennisk navnlig Appelone Christiansdatter der tiente hos Jeppe Sørensen⁴ ibidem, som blev bort af hendes tieneste og madfaders huus afvigte nyttaarsdags aften, og ingen der efter forkunde opspørge hende før nu i gaarsdag d. 6. hujus⁵, da hun blev paa marken vesten for Aalstrup, imellem Morten Tendrups skov hauge⁶ og vejen som gaar til Vads Mølle⁷, omtrent midt paa marken, funden af 2de smaa drenge fra Randleu, som af en hændelse kom gaaende tværs over marken og ville til Uldrup Skovhuus⁸, hvor da bemelte qvindes findes liggende død paa hende ryg, skaaren med en liden foldkniv, tværs over halsen, og samme kniv sid der med skavets oven til, indstukken i hendes hals, tæt ind til gængen paa kniven til skaftet.

Hendes hovedtøy var reent afreven, og haaret noget slet ud mod jorden fra hovedet. Hendes ansigt ligger lige opvendt, og hen over ansigtet, som noget hafde riftet og trygt hende blaae og holdt nakken i jorden. Hendes venstre arm ligger stiv udstrakt, og dend højre arm tæt ned ved hendes side, i hvilken højre haand er tvende snit udi inden i haanden. Det syntes som hendes venstre arm og haand var trygt noget ned i jorden paa en stubager, og viisser at hun har ligget fast med hovedet, siden aldeles intet blod er paa hende af det ulykkelige skiør og stik, men er findelig rundom hende need paa hals saaret under ryggen som hun ligger. Hendes neederste deel af kroppen ligger need ad

¹ Ifølge beskrivelserne lå hun i en 'liden dal' midt på marken mellem det skovstykke der ligger på marken af matrikel 3a, og en vej der dengang gik ned til Vads mølle, ca. '2 bøsseskud' vest for Ålstrup by.

² Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.189-90

³ H.E.: Hans Excellence

⁴ Jeppe Sørensen var fæstegårdmand under Åkær på gården på matrikel 4 midt i Ålstrup by, på vestsiden

⁵ hujus: samme måned

⁶ Morten Pedersen Tendrup var aftægtsmand på garden i Ålstrup på matrikel 3a; den omtalte skov hauge er det lille skovstykke på marken vest for byen på matrikel 3a

⁷ Dette var formodentlig en vej der dengang gik i vestlig retning, norden om den omtalte skov hauge, fra Ålstrup by til engene vest for byen, hvor den formodenligt drejede sydover til Vads Mølle

⁸ Uldrup Skovhus var den tids navn for Uldrupgården

paa aggerne, og vrier noget fra dend øverste del som sees at ligge stiv. Det højre ben laae kast over det venstre, blottet til knæene, og noget skæv paa det højre knæ. Dend venstre træskoe var af fooden, og laae lidt fra siden paa stædet.

Efter de 8de mænds tilstedeværendes skiønsenhed, kunde de ikke see eller skiønne, at dend aflivede qvinde, i hvilchen positour hun lagde, kunde have ombragt sig self.

Hendes madfader Jeppe Sørensen og hustrue blev examineret som tilstod at bemelte qvinde nytaars aften, efter at hun hafde røgtet creaturerne og giort hvad hun skulle, gik ud af deres gaard i hendes daglige klæder, ligesom hun forefindes. Der efter de hverken saae eller hørt hende, siden hun nu fundes i dend slette tilstand. For det 2^{det} tilstod Jeppe Sørensen og hustru at de i ingen maade hafde mærket ved hende nogen sværmodig tancher eller sinds bevægelse til nogen schrupel. Saavidt de kunne see og skiønne var hun frugtsommelig og saavidt de hafde hørt skulle Peder Jespersens⁹ tieneste karl navnlig Hans Rasmussen være hendes barns fader. Hvorpaa Hans Rasmussen blev examineret, om hand var efter sigende dend aflivede qvindes barns fader. Hvortil hand svarede ja, at hand iche kunde nægte omgang med hende der til, men hvorledes hendes endelig var skeed, vidste hand iche.

Saaledes forefunden og passeret, som i underdanighed fremstilles til deres excellence høy og velbaarne H.E. geheimesraad og amtsmand von Woyda hands gunstigste resolutioen hvorledes med samme aflivede legeme skal forfalde til jordens bestædelse.

Aalstrup ut supra paa rettens veigne N. Holmer, paa mit herskabs veigne Anders Woltmann, til vitterlighed, Peder Nielsen, Niels Andersen, Rasmus Hansen, Peder Mortensen, Jeppe Sørensen, Mads Hansen, Peder Nielsen¹⁰, Søren Sørensen.

Næste dag modtog Friderich og Nicolay Holmer følgende svar og forordning fra Friderich von Woyda¹¹.

Efter de udi denne syns forretning erfahrede omstændigheder, vil det ved ordentlig lands lov og ræt være fornøden paa det nøyeste at undersøges, hvorledes indbemelte dødfundne qvinde menneske Appelone Christiansdatter kand være kommen af dage og om iche efter ved formodning nogen, og hvem, har givet hende sit bane saar, da det og ved endelig dom vil paakiendes hvorledes hendes afdøde bliver at begrave. Imidlertiid bliver samme i aaben grav at hensætte til viidere.

Sophiendall d. 8de Janu. 1769, Friderich Ludvig von Woyda

⁹ Peder Jespersen var fæstegårdmand under Åkær på gården Damgaard på matrikel 10 i Ålstrup, hvilken dengang lå ved det nuværende frysehus ved dammen i nordøstenden af byen

¹⁰ Den ene af de to nedskrevet som Peder Nielsen har formodentlig været Peder Mortensen, gårdmand på matr. 3a

¹¹ Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.190

Tre dage senere vendte Nicolay Holmer atter tilbage til Ålstrup mark, medbringende to feltskærere, M. Sørensen og A.H. Flock fra Horsens, samt Anders Woltmann fra Åkær, til nærmere retsmedicinsk undersøgelse af den døde kvinde, i overvær af to af gårdmændene fra Ålstrup¹².

1769 d. 11te Janu. indfandt jeg mig atter Nicolay Holmer fra Odder som herredsfoged i Hads og Ning herred paa Aalstrup mark, med tiltagne mænd, Peder Mortensen og Peder Nielsen begge af Aalstrup, for at overvære d. derfor anstaltede og foretagne obductions forretning af 2de feltdtskiærere nemlig H.E. regiments feltdtskiær Sørensen og Sr. Fr. Loch fra Horsens, over d. der paa marken ombragte qvinde A. C. D., og befandt vi da at foruden hvis indbemelte synsforretning af 7. hujus indeholder, var der endnu, da hendes ansigt blev aftvættet, kendelig at see over hendes næse 1 sted huden afreven, og ved begge sidder af næsen ligesaa. Paa panden et lang rift, og 3 smaa rift paa hendes venstre kind needen til. Bag paa hendes venstre haand var huden 8te steder stødt af. De 7 af dem var smaa og ej større end een ært, men den 8de var saa lang som en tomme, og ej bredere end en liden enesteskilling.

Det befandtes og, da forbriefede feltdtskiærere udtog kniven af hendes hals, at der med samme kniv fuldte haar ud af saaret. Knivs bladet er ej uden 3 tommer lang, og ej sent en tomme bred, hvor den er allerbredest, men smallere ind til skaftet. Kniven befandtes ej skarp. Hvilchen kniv under min forvaring.

Ved obductionen befandtes et kiøndt stort piigebarn, som allerede var haar paa hovedet af, og negle steder kiøndt paa fingrene.

Udi d. ombragte qvinde Appelone C. datter saaledes forefunden som med hænder underskrift tilstaar. Paa rættens veigne N. Holmer, paa mit herskabs veigne A. Woltmann, til vitterlighed Peder Nielsen, Peder Mortensen.

¹² Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.190

II. Forhøret af Hans Rasmussen

Den 11. Januar, senere på dagen efter den retsmedicinske undersøgelse, afhøldte Nicolay Holmer, i overværelse af Anders Woltmann og de to gårdmænd fra Ålstrup, forhør med Hans Rasmussen, som havde indrømmet at være far til den døde kvindes ufødte barn. Efter med de første fire spørgsmål at have erfaret at Hans Rasmussen var 21 år gammel, født i Amstrup, havde tjent på diverse gårde i Falling og Hundslund sogne siden han var 8 år gammel, og sidst havde været til alters i starten af December, begyndte Nicolay Holmer at forhøre Hans om hans forhold til den døde kvinde med sit femte spørgsmål¹³:

5te, om hand hafde lovet dend ombragte Appelone C. Datter ægte skab og hvad tiid hd. først har haft naturlig omgængelse med hende. Svarede, hd. har ej lovet hende ægteskab, og hafde ej heller begiæret det af ham. Imellem pintzedag og St. Hans dag hafde først omgængelse med hende.

6te, hvor hd. var nytaars dag og eftermiddagen og aftenen. Svarede, fra hand var kommen af kirken var hd. hiemme i hans husbonds gaard til om samme dags aften klokken ungefæhr 5, og gik lige ind til hands husbonds huus folk ved gaarden, for at træke et par støvler af, og var der hos dem en times tid, og talte med huus konen Maren Jørgensdatter og hendes datter Johanne Jensdatter, som fuldte bag efter ham derfra ind udi hans madfaders stue huus, og kom der ind hand synes et kvarter til 7, og var der i stuen foruden hans madmoder, Niels Sørensen, Peder Mortensen, Christian Foghsen, og deponentens broder Jørgen Rasmussen, og Rasmus Mortensen, samt nogle små børn af byen, og bleve hos dem til hd. ud paa natten gik i seng med tieneste drengen i gaarden, navnlig Søren Pedersen.

7de, hvad hd. for rettede i sin madfaders gaard, fra hd. om eftermiddagen var kommen af kirke og indtil hd. som hd. angiord har, gik ud til huuskonen Maren Jørgensdatter. Svarede, kom saa silde af kirke itil hand næppe fik hans middagsmad spiest ved dagen, og strax der paa gik han ud for at vande hans husbonds bæster. Og da dette var forrettet, gav hd. svinene noget at æde, og gik derfra som forklaren til bemelt huus kone. 8de, naar han sidst talt med dend ombragte A. C. D. Svarede, første juule dag om aftenen til Jeppe Sørensens her i Aalstrup, og siden har hd. ej talt med hende uden paa nytaars dag om morgenen, da hand bad godmorgen til hende paa gaden.

9de, om hans moder og sydskende vidste at dend afdøde var besvangret ved ham, og hvad de der om ved ham for talt. Svarede, hans moder og sydskende vidste ej noget der af, og de har ej talt noget med ham der om. 10de, om hand ej vidste at dend afdøde var frugtsommelig ved ham. Svarede nej, hand hafde vel nogen tiid før juul spurt hende der om, men hun svarede ham hun vidste det ej. 11te, om hendes brødre, Knud og Michel Christianssønner ej har talt til ham der om før hun blev ombragt. Svarede nej. 12de om dend afdøde hafde nogen kiærlighed til ham i dette vinter som i sommer. Svarede, hd. kunde ej mærke andet.

¹³ Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.190-91

13de, om han ej ved hvem der har ombragt A. C. D. Svarede nej, det ved hand ej. 14de, om hd. kiender dend kniv som samme nu her foreviises og som hd. i dag ved obductions forretningen har seet at være udtagen af Appelone Christiansdatters hals. Svarede nej, hand kiender dend ej.

Efter Hans Rasmussens dermed havde benægtet kendstab til mordet og mordvåbenet, blev hans moder Mætte Jensdatter og broder Jens Rasmussen forhørt. Moderen, som boede hos sin broder Christian Jensen i Ålstrup, havde ikke set nogen nytårsdag udover kortvarigt sin søn Jens, og hun havde ikke vidst at den døde kvinde var gravid med hendes søns barn. Jens, som var i tjeneste hos gårdmand Rasmus Hansen i Ålstrup¹⁴, havde rendt erinder hele dagen nytårsdag, og havde så om aftenen omkring klokken 7 ankommet til gårdmand Peder Jespersens stue, hvor en flok af byens unge mænd opholdt sig inklusiv Jens's broder Hans Rasmussen. Han var blevet der med de andre til ud på natten. Tilspurgt om han vidste at den døde kvinde var gravid ved hans broder, havde Jens netop givet det svar at Hans havde tilstået det for ham lidt før jul, og at hans moder også vidste det, da det følgende skete:

Men førend Jens Rasmussen viidere blev tilspurt, gik hans broder Hans Rasmussen, som sad her i huset i dend anden stue under varetægt, til bekiendelse at hand hafde nytårs dag om aftenen, ombragt bemelte Appelone Christiansdatter.

Thi blev med viidere spørgsmaal til Jens Rasmussen indeholdt, og hand udladt igien i den anden stue, og i det stæd indkaldte forbemelte Hans Rasmussen som da blev tilspurt for det 15de, naar hd. hafde talt med A. C. D. og aftalt med hende at de skulle samles nytårs dag om aftenen. Svarede, Fredagen for nytårs dag om aftenen begiærede hd. af hende at hun vilde mødes i hendes madsfader Jeppe Sørensens gaard paa nytårs dag om aftenen, da hd. vilde komme til hende, som og skeede, og kom til hende i hendes madfaders port. Da hand begiærer af hende at hun vilde følge med ham lidt ud i marken, for at forslaa tiiden, hvilket hun og biefalt.

Og da hand var kommen ud paa det stæd, hvor hun er befunden død, greeb hand hende i halsen og haaret og slog hende imod jorden. Holt hende saa fast under sig, og tog af hendes lomme hendes egen kniv og skar først hende i halsen, og siden stak dend i hendes hals hvor dend blev siddende, som den ved synet blev befunden.

Hand tilstoed og at hun greeb om bladet af kniven, før hand gjorde ulykken med dend, men hand tragt dend ud af hendes haand, og som meldt, dræbte hende med dend. Hun laae paa hendes ryg da hand gik fra hende og hafde endnu lidet liv.

Hand gik derpaa fra hende og gik lige hiem til sin madfader Peder Jespersen, og førend hand gik ind, tvede sine hænder i møding floed vandet.

¹⁴ Rasmus Hansen var fæstegårdmand under Åkær på gården Fuglekærgård på matrikel 9 i sydøstenden af Ålstrup

16de, hvad klæder hand dand dag var i. Svarede, hd. hafde et par hvide skind buxer paa, een ditto væst og oven over dend en brun vadmels væst. Samme klæder blev nu efter seet og befunden paa buxerne for paa limingen 1 liden nye blodig plæt, og paa det brune væst som er underfoeret med hvid vadmél, fandtes 3de smaa nye blodig plætter. Udvændig paa væsten, dersom meldt er mørkbrun, kunde inte blod sees. Da dette forhør holdes ved lys, paa stund væsten fandtes vel noget gammel blod, men det foregav delinqventen at være næse blod af hans egen næse der plejer ofte at bløde.

17de, om nogen anden end hand har været enten medhielpene eller medvidene i dette af ham forøvede mord. Svarede, aldeles ingen. 18de, om hd. ej har bekiendt endnu for hans moder eller brødre eller nogen anden, før nu i aften, at hd. hafde begaaet dette mord. Svarede nej, og de har ej talt til ham eller spurt ham der om, undtagen hans ene broder Jørgen Rasmussen som spurte ham der om i dag da de gik hiem fra obductions forretningen. Men delinqventen nægtede det for ham.

19de, om delinqventen hafde i sinde Fredagen for nytaars dag, da hand bestæde Appelone til at møde sig, at ombringe hende. Svarede, hand fik det dend gang i sinde, nemlig om Fredagen. Til dend ende bestilt hand hende til at møde sig at ombringe hende, men hans hensigt aabenbarede hand ej for hende, hverken da eller siden, før hand som forklaret er angreb hende om aftenen i marken.

20de, i hvad henseende hand tog hendes egen kniv for at myrde hende med. Svarede, at hand tog dend fordi hand vilde dølgé sig self som giernings mand, og at det skulde heede hun hafde self ombragt sig.

21, hvor hans fader er og opholder sig. Svarede, hans fader tiener præsten paa Alrøe, og har tient paa øen et par aars tiid. Var ellers hannem hos hans koenn, delinqventens moder, i een af de 3 hellig dage i juulen, men hvilken af dagene det var, erindrede delinqventen ej. Som iche heller veed om hans fader vidste at delinqventen hafde besvangret A. C. D. siden hand ej talt til ham derom. 22, om delinqventens moder var vidende før Appelone blev ombragt, at hun var besvangret ved ham. Svarede, hun hafde val talt til ham der om, men hand nægtede det og for hende. Hans brødre hafde og talt til ham der om, men nægtede det og for dem.

23, hvad der har givet ham anledning til at forøve det omrørte mord. Svarede, fordi han kunde blive fri for at ægte hende, og det ej skulde blive bekiendt, at hand hafde besvangret hende.

Viidere for denne sinde fandtest ej delinqventen at tilspørge. Thi blev hand sadt under varetægt, til viidere henbringelse udi fange huuset.

Saaledes passeret, bekræftes med hænders underskrift, paa rættens veigne, N. Holmer, paa mit herskabs veigne A. Woltmann, som overværende Peder Nielsen, Peder Mortensen.

Lidt over en uge senere, den 20. Januar, blev en obduktion udført på Appelone Christiansdatter af de samme to feltskærere fra Horsens som havde foretaget den første undersøgelse den 11. Januar¹⁵. Den døde kvinde beskrives som liggende "ongefæhr 2de bøsseskud fra Aalstrup, udi een liden dahl paa en agger omgivedet". Udover den første retsmedicinske undersøgelse, fandt de at kniven der var brugt til mordet var så sløv at den ikke havde overskåret de indre dele af halsen ved det første snit, men havde penetreret spiserøret og hovedpulsåren da den dernæst var stukket i halsen fra højre side. Feltskærerne konkluderer:

Hvad alt saa vore tancher angaar om denne sag, da sees tydlig dend finds af saadan beskaffenhed at dend erklæres for en lafit absolut letal, og iche per accident. At det saaledes forholder sig kand vi hermed sandfærdig bevidne.

Horsens, d. 22 Janu. 1769,

M. Sørensen, regiments feltdskærer ved det jyske dragoner regiment.

A. H. Flock, privilegeret chirurgus i Horsens.

Efter denne obduktion blev Appelone Christiansdatter endelig begravet på Falling kirkegård. I Fallings kirkebog, år 1769, ses følgende notits¹⁶:

Test: Areumeis J. C., Apelone Christians Datter, som blev funden død og med knif dræbt, gl. 21 aar, Olstrup.

To måneder senere, den 22. Marts, mødte Appelones moder Maren Knudsdatter og hendes fire tilbageværende børn, Johanna Christiansdatter og Mads, Knud og Michel Christiansen, op på Jeppe Sørensens gård, for, i overværelse af Anders Wortmann fra Åkær, at fortage skifte efter den afdøde Appelone¹⁷. Appelones efterladte ejendele befandt i en kiste og blev beskrevet som følger.

Kisten som stoed under forseigling og blev aabnet. Derud forelaa ej uden den salige qvindes gangklæder som bestod af 3 skiorte og 2 trøjer, livklæder, [?], smaat livtøj, og nogle skind, samt i tienpenge 8 Rd. ... Hvornest Jeppe Sørensen og hustru med samtl tilstedeværende blev tilspurt om de intet viidere vidste den døde qvinde tilhørende, eller og om hun var nogen noget skyldig. Hvortil sawde samme nej. Og saae intet viidere er at observere blev dette skifte saaledes sindet, og hendes kiste med hvad derud fandtes som blev efterseet, blev moderen Maren Knudsdatter med hendes fierde tilstædeværende børn overleveret.

¹⁵ Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.192

¹⁶ Falling sogns 1694-1814 kirkebog, s.77

¹⁷ Åkær gods skifteprotokol 1676-1785, s.891

III. Retsagen mod Hans Rasmussen

Mandag den 30. Januar 1769 blev der ført retsag på Hads Ning herredsting¹⁸. Retsagen blev overset af herredsfogeden Friderich Holmer, og foregik med en anklager (actor) fra Skanderborg ved navn Ulrich Christian Tholstrup, en forsvarer (defencor) fra Rodsteenseje ved navn Christian Langballe, og en jury på otte mand, alle fra Odder omegn. Efter at Tholstrup havde fået oplæst fundende ved synet, obduktionerne, og forhøret, bekræftede Hans Rasmussen sin tilståelse, og at han under forhøret havde svaret sandfærdigt på spørgsmål nummer 15 til 23¹⁹.

Hvorpaa delinqventen blev tilspurt for det 24de hvad klokkeslet nytårs dag om aftenen, hand ombragte Appelone Christensdatter. Svarede hand, syndes klokken omkring 6 om aftenen. 25de om hd. gik lige fra sin madfaders gaard og til Appelone Christiansdatter dend om melte aften. Svarede, hand var ind hos huuskonen Johanne Jensdatter lidet før og trak sine støvler af, og gik strax derefter med samme og fængte dem i sin madfaders herberg, samt derpaa gik strax af sin madfaders gaard til Jeppe Sørensens hvor Appelone mødte ham i porten, som i forhøret forklaret er.

Hvorefter Sr Tholstrup begiærede de indstæfne vidner Jeppe Sørensen og hustru Maren Nielsdatter, tjeneste karlen Jens Sørensen og hans kone Else Hansdatter, Peder Jespersen og hustru Anne Sørensdatter, tjenestepigen Kirstine Hansdatter og drengen Søren Pedersen, Maren Jørgensdatter og hendes datter Johanne Jensdatter, samt Maren Sørensdatter og søster Anne Sørensdatter, item Mætte Jensdatter og hendes sønner Jens, Jørgen og Rasmus Rasmussønner alle af Aalstrup. Paaraabt og i edtaget til vidners byrde aflæggelse, som alle var tilstæde, undtagen Maren Sørensdatter der vel var mødt, men formedelst paakommen svaghed her ved rætten i dag, nu var bortgaaet. Hvor paa lovens eed for viderne blev oplæst af dommeren formanet til sandhed udsigende, og aflagde saa deres eed med opholden finger efter loven og lovede at vidne sandhed.

Og blev der paa Jeppe Sørensen af actor tilspurt hvad hd. ved til oplysning at forklare angaaende det af delinqventen Hans Rasmussen forøvede mord paa Appelone Christiansdatter. Vidnet svarede, hand var ej hiemme nytårs dag og kom ej hiem før end om aftenen ungefæhr kl. 7, og ved derfor ej noget i omspurte tilfælde at forklare. Tilstod ellers at da hand om aftenen kom hiem var hans tjeneste pige Appelone Christiansdatter ej hiemme, men der om bekymrede vidnet sig ej siden det var hellig aften, og tæncht at hun var andensteds i hendes egen ærinde bortgaaet. Men hand spurte og ej noget til hende hvor hun var bleven af førend hellig tre kongers dag, da det spurtes at hun laae død paa Aalstrup Mk.

Defencor Sr. Langballe tilspurt vidnet om hd. kiender delinqventen og hvor længe hand har kiendt ham. Vidnet svarede, hand haver kiendt ham siden hd. var et barn. Hand var født i næste bye ved ham, og ommetrent mesten opfødt i byen Aalstrup. 2^{det} spurte

¹⁸ Denne foregik formodenligt hvor Hads herredsting har ligget, på ruinerne af Ulv kirke som blev nedrevet i 1600-tallet og lå mellem Onsted og Fillerup sydøst for Odder

¹⁹ Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.186-88

Langballe om vidnet, naar hd. undtager denne her i dag bekiendte grove gierning, da kand sige noget om delinqventen andet end hvad christeligt, gudfrygtigt og skicheligt er i hans stand. Vidnet svarede at hand aldeles i ingen maade kunde paasige delinqventen til nogen ugudeligheder, uanstændigheder eller videre, andet end hvis hans egen tilstaaelse har ved det forøvede drab udvisten. Og som ingen af parterne ej viidere hafde vidnet at tilspørge, blev hd. fra rættten demitteret.

Og igien fremstoed Maren Nielsdatter som forklarede paa actors til forrige vidnes fremsadt spørmaal, at hun intet ved til oplysning angaaende det forøvede mord. Vidnet, som dend ombragte Appelones madmoder, saae vel nytårs dag om aftenen at Appelone gik ud af huuset med en strømpe hun bandt paa i tasmørket, men hvor hun gik hen eller hvor hun blev af, vidste vidnet ej førend hellig tre kongers dag, da vidnet fik at høre hun laa død paa Aalstrup mark. Vidnet tilkiende gav ellers at hun vel nogen tiid før Appelone blev ombragt hafde spurt om hun ej lavede til barsel. Men Appelone vilde hverken tilstaa eller benægte det.

Paa defencor Sr Langballes til forrige vidne fremspurte 2de spørmaal, svarede dette vidne ligesom forrige vidne forklarede hanem. Og som ingen vidnet viidere vilde tilspørge, blev hun fra rættten demitteret.

Dernæst blev to af Jeppe Sørensens tjenestefolk, Jens Sørensen og hans kone Else Hansdatter, forhørt, men ingen af dem havde noget at fortælle da de ikke havde været hjemme om eftermiddagen nytårsdag.

Derefter fremstod Peder Jespersen efter at vidnet Else Hansdatter var demitteret, og blev derpaa, Peder Jespersen, af actor tilspurt, 1, om vidnet iche er delinqventens madfader? Svarede ja. 2, om vidnet var hiemme nytårsdag om aftenen. Svarede nej, hand var i byen fra klokken 4 om eftermiddagen og til om aftenen kl. ungefæhr 7. 3de, om vidnet saae delinqventen Hans Rasmussen var i vidnets gaard da hand gik ud og da hd. kom hiem. Vidnet svarede ja, delinqventen var hiemme da hand gik ug og da hand kom hiem, men om delinqventen var ude af vidnets gaard imedens vidnet var i byen veed hand ej. 4de, om vidnet ej veed noget at forklare om det paa Appelone Christiansdatter forøvede mord. Svarede nej, der om veed hand intet uden hvis delinqventen self før bekiendt.

Defencor Sr. Langballe spurt dette vidne siden det var delinqventens madfader, hvor længe delinqventen hafde tient ham i hans sidste tjeneste, om hd. har tient ham flere gange og ommetrent hvor lang tiid hver gang. Vidnet svarede, da delinqventen var en liden dreng, da tiente hand vidnet første gang udi et aar, og dend sidste gang 1 aar først til sidste afvigte michaely og dertil fra dend tiid af indtil hd. nu blev arresteret. 2^{det}, om delinqventen i samme sine 2de tjenester haver opført sig christeligetroe og vel, naar det undtages det forstefede ulyckelige mord. Vidnet svarede at hand hafde intet andet paa ham at sige end hvad christeligt og godt var, og guds huus søgte han ligesaa flittig og vel som andre. Og nytårs dag, som hand øved gerningen, var hd. og i kirken. Som ingen af parterne hafde vidnet mere at tilspørge, blev hand fra rættten demitteret.

Og igien fremstod at vidne Anne Sørensdatter, som af actor blev tilspurt om vidnet iche er delinqventens madmoder. Vidnet svarede ja. 2^{det} om vidnet veed noget at forklare til oplysning om det forstæfnite mord. Vidnet svarede nej, der om veed hun intet at forklare. Hand gik ud, hun forklarede, ellers at hun ej saa delinqventen fra hand om nytaars dag lidet føre aften, da hand med de andre spiste sin middagsmad, og til om aftenen, da hand kom ind i stuen ungefæhr kl 7 slet. Men hvor hand imidlertid var eller hvad hd. forrettede, ved vidnet ej. Paa defencors spørgsmaal, svarede ligesom forrige vidne, hendes mand, forklaret haver, og blev saa vidnet fra rættten demitteret.

De næste to vidner, Kirsten Hansdatter og Søren Pedersen, som var i tjeneste hos Peder Jespersen, udtalte at de ikke havde set Hans Rasmussen fra han havde "vandet bæsterne nytaars dag ved aftens tiiden" indtil han kom ind i Peder Jespersens stue lidt før klokken 7 om aftenen. Dernæst fulgte en kvinde Maren Jørgensdatter og hendes datter der var logerende hos Peder Jespersen.

Og igien fremstod Maren Jørgensdatter som af actor blev tilspurt, 1, om vidnet iche er til huuse i Peder Jespersens huus i Aalstrup. Vidnet svarede jo. 2^{det}, om vidnet saae delinqventen nytaars dag om eftermiddagen og ved aften tiiden. Vidnet svarede ja, hun saa delinqventen omspurte dag, thi hand var inde i hendes egen huus lidt efter at det var bleven mørk og tragt sine støvler af, som derpaa strax gik bort med samme i haanden ind i hans madfaders gaard, og siden dend dags aften saae hun eller fornåm ham ej. 3de, om vidnet ej veed noget at forklare angaaende det forøvede mord. Vidnet svarede, derom vidste hun intet.

Defencor Sr. Langballe tilspurte dette vidne i hvem der nytaars dag om aftenen tragt delinqventens støvler af, eller paa hvad maade de kom af. Vidnet svarede, delinqventen tragte dem self af med hans hænder. 2^{det} tilspurt vidnet i anledning af delinqventens egne ord her for rættten i dag, om vidnet nogen sinde til og for delinqventen haver talt ilde og ondt om dend dræbte Appelone Christiansdatter. Vidnet svarede nej, i ingen maade. Og som ingen vidnet viidere hafde at tilspørge blev det fra rættten demitteret.

Og igien fremstoed et vidne, næstforige vidnes datter Johanne Jensdatter, som actor begiærede at maatte svare paa de til vidnets moder Maren Jørgensdatter fremsadte spørgsmaal. Og svarede da til 1te, jo. Til 2^{det} svarede ja, hand var inde i vidnets huus sidste nytaars dags aften kl. ungefæhr 5 slet, og trage sine støvler af, og derpaa gik ud med støvlerne i sin haand ind i sin madfaders gaard, og siden saa hun ej delinqventen før ungefæhr 1 time derefter, da hun kom ind til Peder Jespersens, hvor hand i stuen var ved de andre. Til 3de svarede, derom ved hun intet at forklare.

Sr. Langballe bad oplæse for dette vidne de til dette vidnes moder fremsatte spørgsmaal, og dette vidnes svar derpaa taget, og svarede vidnet da til 1te, hand tragt dend self af. Til 2^{det} svarede vidnet at om aften da hd. kom ind til hende sad hand og snakkede noget lystigt med vidnet, og da talte de om at hd. vilde have Appelone. Hvor til vidnet sagde hvad hd. vilde med hende, hun vilde hverken binde eller spinde. 3de tilspurt Sr.

Langballe vidnet hvad der paa den tiid kunde give vidnet anledning til at tale saa slet om dend nu dræbte Appelone. Vidnet svarede, slet intet andet end ved det Appelone stundom om hellige dage kom ind til vidnet, og da forrettede hun intet af dette omvundne. 4de, om delinqventen ej har bekiendt for vidnet at hd. enten var leed eller kied af Appelone. Vidnet svarede nej, ligesom delinqventen ikke heller nogen sinde før Appelone blev ombragt for vidnet har tilstaaet at have besvangret Appelone. 5te, om delinqventen fra nytårs dag af og til dend tiid han blev arresteret ej haver tilstaaet for vidnet om at hand hafde besvangret Appelone, ja vel som bekiender dræbt hende. Vidnet svarede nej, dagen efter nytårs dag, da bekiendte hd. for vidnet at hand hafde besvangret Appelone, men at hd. hafde ombragt hende det nægtede hd. for vidnet. 6te, hvad der kunde give vidnet og delinqventen anledning til saadan samtale, og om der ej ved samme lejlighed blev talt om Appelones saa uformedentlig borte blivelse. Vidnet svarede til første mention at intet andet gav dem anledning dertil end dette at vidnet hafde hørt andre tale derom, og da spurte hun delinqventen derom og da tilstod hd. det. Til 2^{det} mentione svarede vidnet, at det rigtig spurt delinqventen om hvorledes det kunde være med Appelones saa hastige bort blivelse, hvor til hand svarede vidnet det vidste hd. iche. Hand vidste iche mere af hende end pus i fyse. Og som ingen af parterne hafde vidnet mere at tilspørge blev hun for rættens demitteret.

Og som dend ombragte Appelone Christiansdatters madfader Jeppe Sørensen endnu her ved rættens er tilstede, saa begiærede actor at rættens vilde forevise Jeppe Sørensen dend kniv som er funden i Appelones hals, og med hvilken hun er dræbt, samt hos ham fornemme om hd. under sin aflagde eed iche kund kiende at samme kniv er dend Appelone ejede. Jeppe Sørensen under sin aflagde eed tilstoed at hd. ej kunde sie rættens end det jo er dend samme som Appelone ejede, hvilket vidnet self hafde købt til hende i Horsens. Hvor paa hand blev fra rættens demitteret. Og kniven forblev i rættens ligesom samme kniv har været under herreds fogedens bevaring fra obductions forretningen.

Efter at Jeppe Sørensen således havde identificeret Appelone Christiansdatters kniv, blev Anne Sørensdatter, samt Hans Rasmussens mor, Mætte Jensdatter, og brødre, Jens, Jørgen og Rasmus Rasmussen, forhørt. Ingen af dem havde set eller hørt noget vedrørende mordet nytårsdag, og Hans Rasmussens havde ikke fortalt sin moder eller brødre at han havde myrdet Appelone Christiansdatters før hans tilståelse den 11. Januar.

Hvorefter actor tilspurte delinqventen for det 26de, hvad tiid nytårs dag paa aftenen hd. ombragte Appelone Christiansdatter. Svarede klokken ungefæhr 6.

Hvornæst actor begiærede det passerede beskreven meddelt, og sagen opholde i 14 dage.

Begge dende rættens bevilgede, efter at delinqventen til arrest forvaring og vogten var overleveret.

IV. Vidnesbyrderne fra sognepræsterne i Hundslund og Ørting-Falling

Den 8. Februar sendte anklageren i retsagen Ulrich Christian Tholstrup følgende brev til provst Mogens Wogelius af Hundslund²⁰.

Velædle velærværdige og høylærde H.E. provst,
Hans Rasmussen fra Aalstrup som for begangne mord er arresteret og under tiltale for Hads Ning herreders ræt, har ved det over ham holdte forhør bekiendt, at have tient Peder Udsen i Schablund i 5 aar; og da hand saaledes for dend tiid har været lem i deres meenighed, saa ville høystærede H. E. provst herpaa tinget behagelig meddeele sin sande attest hvorledes bemelte Hans Rasmussens forhold i liv og levnet i dend tiid har været alt saaledes, at samme under dend mod ham anlagde sag kand fremlægges. Forblivende velædle velærværdige og høylærde H.E. provsten tienstærbødige tiener U. C. Tolstrup som beskikket actor i sagen.
Schanderborg d. 8de Feb. 1769.

Provst Wogelius svarede følgende den 11. Februar.

Ovenmelte Hans Rasmussen af Aalstrup har ieg intet ondt eller forargeligt hørt om i dend tiid hand tiente Peder Udsen udi Schablund. Samme mand har ieg talt med. Hand giver ham et godt skudsmaal af troskab og flittighed. Sommerne alleene var hand i Schablund hos Peder Udsen i bemelte 5 aar, men om vinteren hiemme hos sine forældre – 6 a 7 aar er det siden han her var i sognet. Kand for det øfrige intet ærklære andet end melt er.

Hundslund d. 11^e Feb. 1769, Mogens Wogelius

Ligeledes den 8. Februar sendte anklager Tholstrup følgende brev til sognepræst Jacob Møller af Ørting-Falling, 8. Februar²¹.

Velædle velærværdige og høylærde H.E. Møller,
Ved det over morderen Hans Rasmussen, holdt forhør, har hand bekiendt, nu til førstkommende pintze dag at være 22 aar gammel og at hand er barneføed i Amstrup af forældre Rasmus Jensen og Mætte Jensdatter – item at hand sidst var til alters noget efter sidst afvigte michely. Om saadan hans foregivende sig nu i alt i sandhed forholdes i derom ville deres velærværdighed herpaa tinget med deele sin attest, samt ellers hvorledes fornefnete Hans Rasmussens lif og levnets forhold har været deri meenigheden. – forblivende deres velærværdigheds tienest ærbødige tiener U. C. Tholstrup,
Schanderb. d 8de Feb. 1769.

²⁰ Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.193

²¹ Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.193

Sognepræst Møller svarede med følgende brev til actor Tholstrup den 11. Februar.

Efter begiæring bliver hermed bekræftet, at hvad delinquenten Hans Rasmussen ved det over ham holdte forhør har tilstaaed, angaaende hans alder, fødestæd, forældre og altergang, befindes i allemaader rigtig og over eensstemmende med sandhed. Efter kirkebogens formeldning er hand føed 1747 og dend 3^{die} Søndag i faste samme aar fremstillet til dend hellige daab. Herrens bord var hand tillige med ander en giæst dend 18de Søndag efter trinitatis næst-afvigte. Hans øfrige forhold og opførsel her i meenigheden har været /: saa vidt mig er bevidst :/ christelig og uden forargelse saa længe indtil hand nu tilsidst disværre lod sig af kjødets lyst forleede til horerie og utugt, og der efter af sathan forledt til at begaae mord paa denne afdøde qvinde. Den barmhiertige gud give ham naade til en sand omvendelse at hd. maatte af hiertet kiende anger og fortryde hans begangne grove forseelse, og dobbelt svare synd, saa vel hand og i troen afbeede dend at, om hand end maae udstaa vredens skam og fortiente forsmedelig død, hand dog kunde have et levende haab om at blive befriet fra dend evige skam og død.

Ørting præstegaard d. 11^e Feb. 1769, Jacob Møller

V. Dommen på Hads-Ning herredsting

Den 13. Februar på et møde i Hads-Ning herredsting fremlagde advokaterne hver deres side af sagen for herredsfogeden og de otte mænd i juryen, som følger²².

Udi dend til i dag ersadte sag som imod delinqventen Hans Rasmussen fra Aalstrup er anlagt, var mødt paa høyædle og velb. H.E. Etats raad de Lasson til Aaker hans veigne Sr. Ulrich Christian Tolstrup fra Schanderborg, som udi delinqventens overværelse fremlagde det udi samme sag førte, og herfra rættens udstæde, tings vidne d 30 Janu. sidst, hvilket Sr. Tholstrup begiærede dend forventende doms act ved hæftet. Derfra producerede actor H.E. regiments feldtskiærer Sr. Sørensen og feldtskiærer Sr. T. Lochk, begge af Horsens, deres attest af 22 Janu. sidst, over dend af den foretagne obductions forretning, over dend ombragte Appelone Christiansdatter, hvilken begiæredes læst paaskriven og protocolleret, som og skeede og lyde paa folio. Viidere producerede actor 2de fra ham under 8de hujus avgangne breve til H.E. provst Vogelius i Hundslund sogn og sogne præsten H.E. Møller til Ørting og Falling meenigheder, hvilke bagefter læst, paasvoren og protocolleret, der og skeede og lyde saa. Hvor efter actor indlod sagen under dom og paastand at der i vorder dømt efter hans kongelig mai^{ts} derom allernaadigst udgangne lov og forordninger.

Defencor Christian Langballe fra Rodsteenseye var mødt og forestillede rættens at alle de ført vidner, ingen undtagen, haver eensstemmige været eenige i deres aflagde vidnesbyrd, at delinqventen Hans Rasmussen i ald dend tiid een hver for sig haver findt ham kiende, ej nogen anden end vidne dette, naar de undtagen dette bedrøvelige mord, at hd. altid i hans stand haver opført sig i alle maader ligesaa skichelig, christlig og søgt guds huus flittelig, ligesaavel som nogen af hans liige. Hvad den tiid angaar siden hand kom til hans synders bekiendelse, da tviler defencor aldeeles inte paa det, er for rættens og alle og eenhver bekiendt, at hd. haver omvendt saadan tiid ej til andet end anger og ruelse over hans begangne synder. Hvilket delinqventen som lødig og lis var fremstillet for rættens end og med sine grædende taarer og i sand fortrydelse over sine synder, tilstoed at hand ved dend hellig aands kraft og naade, fremdeles saalænge hans levetiid er skulde vedblive, udbad sig alleene at ligesaa viist, som hd. ventede guds naade og hans synders naadige forladelse, saavel hand ligesaa bad menisker at forbarne sig over ham, og ej straffe ham haardere end med mildeste dom.

Da der af defencor intet noget viidere kunde udtænkes til delinqventens forsvaar, efter slig af begge parter giived declaration, blev sagen af rættens optagen til doms, og der udi udmelt til med doms mænd, i følge loven efter skrefne dommermænd, Michel Hiort i Morsfelt, Søren Nielsen i Ondrup, Anders Jørgensen i Fillerup, Niels Rasmussen ibid, Søren Andersen i Balle, Rasmus Stephansen i Thorild, Hans Mortensen i Serrild, Niels Mortensen i Odder, som de 8^e stede mænd tilsiger at møde i tinghuset i dag 14de dage, for at over læge dom i sagen.

²² Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.192

To uger senere, den 27. Februar, 1769, blev alle parter indkaldt til domsafsigelse på Hads-Ning herredsting. Efter at have opsummeret begivenhederne omkring Appelone Christiansdatters død og de efterfølgende undersøgelser og forhør, afgav herredsfogeden Friderich Holmer følgende dom²³:

Delinqventen Hans Rasmussen først udi syns forretningen af 7de Janu. tilstaaet hand hafde besvangret dend dødfundne qvinde Appelone Chjristiansdatter paa Aalstrup mark, mens nægtet at hand iche hafde ombragt hende, og atter ved forhøret af 11te Janu. nægtede hannem. Mens under hans broders Jens Rasmussens examen vognede hans nagende samvittighed, da hand gav sig self an, at have ombragt og myrt Appelone C. Datter som var frugtsommelig ved ham, som med begge chirurgii attest er beviist, saa at delinqventen H.R.S. haver ved sin grove og mordersike ugudelig gierning bedrevet hans og dobbelt mord.

Efter slige omstændigheder kiendes saaledes for ræt til straf over delinqventen H. R. S., at bør lide efter lovens 6te bogs 6te cap. 1^e art., at miste sit liv, og efter foordningen af 7de Febr. 1749, af skarpretteren at knives med glødende tænger 3de gange imellem giernings stædet og rætter stædet, og allersidst paa rætterstædet. Dernæst skal dend skyldiges højre haand levendes afhugges med en øxe, og siden hovedet iligemaade med en øxe, hvorpaa legemet af natmanden skal henføres og lægges paa en stejle, og hovedet tillige med haanden fæstes paa en stage oven over legemet (af) delinqventen Hans Rasmussen til velfortient straf, og andre sinded ugudelige menisker til skræk og afskye.

Hvad sig angaar delinqventens Hans Rasmussens hørrrende effecter, forfalder til prosessens omkostning, saavidt tilstedse kand, og det øvrige at udredde af herrederne, efter kongens allernaadigste forordning og befaling.

Saaledes som foreskrevet staar, var de tiltagne udnæfnede 8de meddoms mænd efter loven med mig eenige. Det bekiændtes med vores hænders underskrift og mit hostrygt zignette.

Frederick Holmer, Niels Rasmussen, Anders Jørgensen, Hans Mortensen, Michel Jensen Hiort, Rasmus Stephanson, Søren Nielsen, Niels Mortensen, Søren Andersen.

²³ Hads Ning herredsfogeds justitsprotokol, 1764-83, s.193-95

VI. Ankesagen på Viborg landsting

Dommen over Hans Rasmussen blev dernæst anket til Viborg landsting. Den 16. Marts 1769 modtog amtsmand af Skanderborg-Åkær Frederik Ludvig von Woyda følgende brev fra Viborg landstings landsdommer Friderich Schinchel²⁴.

Henviser til modtagne skrivelse af 9 hujus, med vedlagte act og Dom over Delinquenten Hans Rasmussen af Ålstrup, for Mordet på Appelone Christiansdatter. Har d. d. pålagt Procuratorerne Valentinsen i Randers som Actor og Friis i Ålborg som Defensor, at føre sagen ved Landstinget, om muligt i forestående April Måned. Nå Delinquenten bliver indbragt til Viborg, skal han, for en billig betaling, blive indsat i Arresten.

Den 27. Marts 1769 modtog Frederik Ludvig von Woyda følgende fra landsdommer Friderich Schinchel, Viborg landsting²⁵.

Fremsender den med Delinquenten Hans Rasmussen af Alstrup, modtagne Stævning, som Amtmanden bedes sørge for, på lovlig måde bliver forkyndt for vedkommende, og derefter returneret med Vagten, som overbringer Arrestanten til Viborg.

Cirka to uger senere blev ankesagen ført på Viborg landsting, hvor actor Valentinsen fra Randers og defencor Friis fra Ålborg udlagde argumenterne for og imod Hans Rasmussen, hvilke meget lignede de argumenter der nogle uger før var blevet fremsagt på Hads Ning herredsting²⁶.

Dernæst blev følgende dom afsagt på Viborg landsting den 12. April 1769²⁷:

Udi sagen andlagt imod delinquenten Hans Rasmussen af Aalstrup.

Efter at dend dræbte qvinde, Appelone Christiansdatter af Aalstrup er funden død, udi een liden dahl paa Aalstrup mark, ungefæhr 2de bøsseskud fra byen, er hendes lægeme, dend 7de January dette anno af rættens middel og medhavende mænd herom kunnet besigtiget, samt vurdere derover. Dend 10de January, forfatte at denne dræbte qvinde, er befunden i saadan tilstand og stilling ligende, med ryggen til jorden, at det ingenlunde, kand foremoedet, at hun havde ombringt sig selv.

Men hendes bane-saar har været at luft-rørene paa halsen, ved et tværsnit var overskaaren med een kniv, som fandtes indstukken i halsen og der fast siddende med fleere mærke-maal som tilkiende-giver hendes voldsomme død og ombringelse.

²⁴ Ekstrakt af brev 1107 til amtmænd af Skanderborg-Aakier, transkriberet af Kurt Kermit Nielsen

²⁵ Ekstrakt af brev 1108 til amtmænd af Skanderborg-Aakier, transkriberet af Kurt Kermit Nielsen

²⁶ Viborg landsting justitsprotokol for landstinghøreren 1765-74, p.302-3

²⁷ Viborg Landstings dombog 1756-1774, pp.458,489-90

Samme obductions-forretning, indeholder tillige, at hun var frugtsommelig, med et nesten fuldbaaren pige-barn.

Hvad andledning der har været, til at paa-gribe delinquenten Hans Rasmussen til Aalstrup, des-an-gaaende findes slet indtet udi denne sags acter. Men da hand dend 11te January er derom bragt under forhør, haver hand saavel under forhøret, som siiden for rætten dend 30te Janu. nest efter, giort denne frie-villige bekiendelse at hand havde besvangret Apolone Christians-datter, og fredagen førend sagte nyt-aars-dag, bestilt og aftalt med hende at hun skulde møde ham nyt-aarsdag om aftenen, som og saaledes skeede. At hand samme dag, klokken hen ved 6, ud paa aftenen, kom hende i møde udi hendes madfaders port, da de derfra gik tilsammen hen i marken til forbem. liden dahl, hvor hand strax slog hende til jorden, bemestrede hende, og tog hendes egen kniv, at saare og dræbe hende med, som hand og derefter stak ind i halsen, og lod efterblive i dend hensigt at anden maatte tænke hun havde ombragt sig selv.

Og til denne saa gruesomme gierning, at i værksætte, skal han ikke have haft anden andledning, end at hand ikke vilde være udlagt for barne-fader, og ikke heller ægte hende, hvilken bekiendelse hand saaledes fra først til sidst bestandig og uforanderlig har vedbleven. Og hands misgiærning tillige, saa vidte muelig har været, med vidner og i andre maader omstændelig bestorket og beviist.

Thi kiendes hermed for ræt: at Hans Rasmusen af Aalstrup, som med beraad, hun uden nogen dertil given aarsag, han forsætlig forøved dette mord paa Apolone Christiansdatter, saa meget meere umenneskelig som hand tilforn selv havde besvangret hende, og dog saa haarnakket og hoist uchristelig, udgydet hendes uskyldige blod. Bør til rætfærdig forsoening sig selv til fortiente straf og forhaanelse, saa og andre lede mennesker til skræk og afskye, lide og undgielde saaledes:

At hand udi gemene, og de i fænglet-hafte-tinge klæder, uden hat eller hue, med blotted hoved, strikke om halsen, og sammen bundne hænder, fra fængslet udføres paa natmandens kusk²⁸ og af skarpretteren knibes med gloende tænger, først paa Aalstrup mark, der hvor mordet er begaaet, og siden 3de gange imellem giernings stedet, og allersidst 5te gang paa rætterstedet. Dernæst afhugges misdæderens høire haand levende med een øxe, hvor efter lægemet af natmandens folk, henføres og leges paa steile og hovedet tillige med haanden, fæstes paa een stage oven over lægimet. For hvilken execution, at forrætte, og tillige ved natmanden at besørge, skarpretteren i alt betales 33 Rd, efter kongelig allernaadigste [?]scrip, af 12te Marty 1698.

Viidere bør misdæderen have forbrudt sin jord til kongen, og sin hovedlod til hands herskab som har ladet sagen paatale og forfølge.

Men som dommeren, saa velsom actor ved under-rætten, har forsømt under sagens drift at beskrive og seqvestrere delinquentens effecter til efterrettning om hans formue,

²⁸ Natmandens kusk var vognen der blev brugt til at opsamle skidt of affald i byerne

saa have de saadan forretning, aller forderligst paa deres egen bekostning at forretage, og til stædets øvrighed ind-sende.

Thi da bør alle paa denne sag, delinqventen, og hans execution, anvendte loulige og billige omkostninger, saavidt delinqventens formue ikke kand tilstrække, reedes af amtet efter vedkommende høie øvrighed foregaaende [?]vision og approbation.

Og saaledes bør hiem-tings dommen, som nu rettet og forandret i sine mangler, at ansees.

T. Schinkel, F. Thestrup, C.P. Rothe, R. Steensen

Og efter denne dom opgav Hans Rasmussen at føre sagen videre til højesteret, som ses af denne note i Viborg landstingshørerens justitsprotokol²⁹.

Og efter at dommen lydig var aflæst blev delinqventen tilspurgt om hand med aflagde dom var fornøjed, eller forlangede samme til allernaadigste højeste rætt indstævnet. Hvortil delinqventen svarede: Hand var fornøjed med dommen, uden samme at forlange dend appelleret.

Den 19. December 1769 ses følgende notits under begravede i Falling sogns kirkebog³⁰

D. 19. Dec. Hans Rasmussen som blev halshuggen for det mord han hafde begaaet paa oven andførte Apelone Christians Datter, gl. 23 aar, Olstrup

²⁹ Viborg landsting justitsprotokol for landstinghøreren 1765-74, s.303

³⁰ Falling sogns 1694-1814 kirkebog, s.77